

TALOUS- JA TOIMINTASUUNNITELMA 2025–2027

Ylä-Savon Ympäristölautakunta 5.9.2024 § 74

Ylä-Savon Ympäristölautakunta 11.10.2024 § 91

Sisällys

1	Ylä-Savon Ympäristölautakunta	2
1.	Ympäristöterveyspalvelut.....	4
2.	Ympäristönsuojelupalvelut.....	6

1 Ylä-Savon Ympäristölautakunta

Iisalmen kaupunki on tehnyt yhteistoimintasopimuksen Kiuruveden kaupungin sekä Sonkajärven ja Vieremän kuntien kanssa ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon palvelujen järjestämisestä vastuukuntamallin mukaisesti. Lisäksi Iisalmen kaupunki on tehnyt sopimuksen viranomaistehtävien hoitamisesta Pielaveden kunnan kanssa ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävien osalta.

Ylä-Savon ympäristölautakunta vastaa jäsenkuntien puolesta siitä, mitä kuntien velvollisuudeksi on säädetty ympäristöterveydenhuollosta ja ympäristönsuojelusta. Ympäristölautakunta toimii jäsenkuntien ympäristönsuojelu-, terveydensuojelu-, kemikaali- ja leirintäalueviranomaisena sekä elintarvikelain, tupakkalain ja lääkelain 54a § - 54d § mukaisena lupa- ja valvontaviranomaisena.

Yhteistoimintasopimuksen 5 §:ssä on määrätty taloudesta ja taloudenhoidosta seuraavasti: Ympäristönsuojelun ja terveysvalvonnan kustannukset jaetaan asukaslukuperusteisesti. Eläinlääkintähuollon kustannukset jaetaan niin, että 50 % kustannuksista jaetaan asukaslukuperusteisesti ja 50 % maidontuotantotilojen lukumäärän perusteella. Jakoperusteena käytetään uusinta saatavissa olevaa tilastoa. Laskenta-ajankohta on edellisen vuoden viimeinen päivä.

Yhteistoimintasopimuksen 8 §:n mukaan Iisalmen kaupunki vuokraa tarvittavat yleiset toimitilat (ympäristönsuojelun ja terveysvalvonnan osalta). Iisalmi, Kiuruvesi, Sonkajärvi ja Vieremä vastaavat eläinlääkintähuollon tilakustannuksista ja tiloihin kuuluvista kiinteistä laitteista oman kuntansa osalta.

Iisalmen kaupunki laskuttaa kuntien maksusuudet kerran kuussa talousarvion mukaisesti. Tilinpäätöksen valmistuttua loppulasku (veloitus/hyvitys) lähetetään kuntiin. Maksujen viivästyessä noudatetaan korkolain mukaista viivästyskorkoa. Laskuun liitetään kustannuserittely.

Kuntakohtaiset maksuosuudet vuodelle 2025 on esitetty alla olevassa taulukossa.

	Subventiot	Tilakulut	Jaettavan ELH-kulun os		ELH-maksuosuus yhteensä	Terveysvalvonta		Ympäristö-terveyspalvelut yhteensä	Ympäristönsuojelu		Kuntien maksuosuudet yhteensä
			Kunnan %-osuus	€		Kunnan %-osuus	€		Kunnan %-osuus	€	
Iisalmi	7 000	119 500	38,21 %	639 182	765 682	58,71 %	210 073	975 754	52,61 %	252 949	1 228 703
Kiuruvesi	18 000	1 100	29,23 %	488 969	508 069	21,29 %	76 161	584 230	19,08 %	91 737	675 967
Sonkajärvi	6 000	2 300	13,81 %	230 986	239 286	10,36 %	37 057	276 343	9,28 %	44 618	320 961
Vieremä	9 000	1 200	18,76 %	313 863	324 063	9,64 %	34 509	358 573	8,64 %	41 541	400 114
Pielavesi									10,39 %	49 955	49 955
	40 000	124 100	100,00 %	1 673 000	1 837 100	100,00 %	357 800	2 194 900	100,00 %	480 800	2 675 700

Ympäristölautakunnan kokonaiskustannukset ovat 3,2 M€. Kun tästä vähennetään asiakasmaksut, muodostuu jaettavaksi nettokustannukseksi 2,7 M€. Nousua edelliseen vuoteen on 1,36 % eli 36 000 €. Suurin nousu kohdistuu terveysvalvontaan, jonne on esitetty yhden ympäristöterveystarkastajan viran perustamista. Lisäksi Ylä-Savon eläinklinikan klinikkahoitajaresurssia nostetaan 0,6 htv:lla, jolloin klinikkahoitajaresurssi on yhteensä 3 htv. Tämä kustannuslisäys katetaan nostamalla klinikkamaksuja. Talousarviossa on myös varauduttu vuoden määräaikaiseen valvontaeläinlääkärin virkaan, josta kunnille muodostuisi nettokustannuksia noin 8 500 €.

Ympäristöterveyspalveluissa tulisi olemaan 20 virkaa ja 5 toimea. Määräaikaisia virka- ja työsuhteita on vuosilomien ja muiden virka- ja työvapauksien vuoksi noin 3,5 htv. Eläinlääkäripäivystyksessä käytetään jonkin verran ulkopuolisia päivystäjiä, jotta päivystysrasitus ei nousisi eläinlääkärikohtaisesti liian suureksi.

Ympäristönsuojelupalveluissa on viisi vakinaista virkaa ja lisäksi vuoden 2025 loppuun saakka yksi määräaikainen virka.

1. Ympäristöterveyspalvelut

Tilivelvollinen: ympäristöterveydenhuollon päällikkö

Toimintasuunnitelma

Eläinlääkintäpalvelujen ja terveysvalvontapalvelujen taloudesta ja kustannusten jaosta on sovittu yhteistoimintasopimuksessa. Eläinlääkintähuollon kustannukset jaetaan siten, että kukin sopijakunta vastaa tilakustannuksista sekä tiloihin kuuluvista kiinteistä laitteista oman kuntansa osalta ja muut kustannukset jaetaan 50 % asukasluvun ja 50 % maidontuotantotilojen lukumäärän perusteella. Terveysvalvonnan osalta kustannukset jaetaan asukasluvun suhteessa.

Ympäristöterveyspalvelujen vastualueen tulot koostuvat sopijakuntien maksuosuuksista, valtion maksamista korvauksista eläinlääkintähuoltolain mukaisen valvontatehtävien hoitamisesta sekä asiakkailta perittävistä maksuista. Toiminnanharjoittajilta peritään veroluonteisia vuosittaisia valvonnan perusmaksuja tupakkalain, elintarvikelain ja terveydensuojelulain perusteella. Lisäksi asiakkailta peritään ilmoitusten ja hakemusten käsittelymaksuja sekä suoriteperusteisia maksuja elintarvike-, terveydensuojelu- ja lääkelain mukaisista valvontasuunnitelmaan sisältyvistä tarkastuksista. Eläinlääkintähuollossa pieneläinten asiakkailta peritään klinikka-, leikkaussali-, kuvantamis-, avustaja- ja laboratoriomaksuja Ylä-Savon eläinklinikalla sekä Kiuruveden, Sonkajärven ja Vieremän kunnaneläinlääkäreiden vastaanotoilla.

Vuoden 2025 tärkeimpänä tavoitteena on riittävien resurssien turvaaminen palvelutuotannossa. Eläinlääkintähuollossa kaikki kunnaneläinlääkäreiden ja valvontaeläinlääkäreiden virat on täytetty. Valvontaeläinlääkäreiden työaika on mennyt pääosin kiireellisiin eläinsuojeluvalvontatehtäviin ja akuutteihin eläintautiepäilyihin, jolloin valvontavajetta on syntynyt muiden lakisääteisten tehtävien hoitamisessa.

Valvontaeläinlääkäreiden tehtäviin kuuluu eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan lisäksi mm. sivutuotevalvonta, eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta, eläinten lääkitsemisen valvonta, sisämarkkinakaupan, viennin ja tuonnin valvonta (Traces-todistukset) sekä muut Aluehallintoviraston määräämät tehtävät. Myös praktikkaa tekevät kunnaneläinlääkärit ovat toimivaltaisia valvontaeläinlääkärin tehtäväalueen viranhaltijoita, joten resurssien puitteissa myös he voivat tarvittaessa tehdä valvontatehtäviä. Eläinlääkärin suorittamat valtion toimeksiantotehtävien kustannukset maksaa Aluehallintovirasto, joten myös määräaika-

viranhaltijoita olisi mahdollista palkata, mikäli työvoimaa olisi tarjolla. *Talousarviossa on varauduttu määrääkaisen valvontaeläinlääkärin palkkaamiseen vuodeksi.*

Ylä-Savon eläinklinikalla on työskennellyt kolme klinikkaeläinhoitajaa, joista yksi on ollut yhteinen Ylä-Savon ammattiopiston kanssa; 40 % palkasta on maksanut Iisalmen kaupunki ja 60 % Ylä-Savon ammattiopisto. Tällä järjestelyllä Ylä-Savon eläinklinikka on toiminut myös klinikkaeläinhoitajien opiskeluympäristönä ns. klinikkaviikoilla. Klinikkaeläinhoitajan resurssi on ollut liian alhainen klinikan toimintaan nähden ja asiakkaat ovat havainneet sen kiireenä ja siinä, ettei asiakaspueluihin aina pystytä vastaamaan. 23.9.2024 alkaen klinikkaeläinhoitajan työsuhte Ylä-Savon ammattiopistoon päättyy. Tämän vuoksi Iisalmen kaupungin klinikkaeläinhoitajaresurssia esitetään nostettavaksi 0,6 htv:llä, jolloin Ylä-Savon eläinklinikan hoitajaresurssi olisi edelleen yhteensä 3 htv.

Terveysvalvonnassa on yhden henkilötyövuoden vaje valvontatarpeeseen nähden. Ylä-Savon ympäristölautakunta päätti 23.2.2024 § 23 esittää yhden ympäristöterveystarkastajan viran perustamista vuoden 2025 alusta alkaen ja tämä määräraha sisältyy talousarvioesitykseen. Ylimääräinen resurssi on huomioitu budjetoimalla maksutuloja enemmän sekä poistamalla sijaismääräraha.

Ympäristöterveydenhuollon erityislainsäädännöt edellyttävät kuntia laatimaan säännöllistä valvontaa koskevan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman. Suunnitelmassa otetaan huomioon valvontaa ohjaavien keskusvirastojen toimialakohtaiset valvontaohjelmat, alueellinen eläinlääkintähuoltolain mukainen suunnitelma ja ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma paikallisten valvontatarpeiden mukaisesti ja riskiperusteisesti. Ympäristöterveyspalveluilla on ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma ja sitä päivitetään vuosittain vuoden loppuun mennessä.

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman hyväksyy Ylä-Savon ympäristölautakunta ja se lähetetään tiedoksi Itä-Suomen aluehallintovirastolle, joka valvoo kuntien ympäristöterveydenhuollon toiminnan laatua ja riittävyyttä.

2. Ympäristönsuojelupalvelut

Tilivelvollinen: ympäristöjohtaja

Ympäristönsuojelutehtäviin kuuluvat mm. vesiensuojeluun, jätevalvontaan, ilmanlaatuun, meluntorjuntaan, ympäristölupiin, rekisteröintiin ja ilmoituksiin liittyvät asiat sekä maa-ainesasiat.

Iisalmen, Kiuruveden, Sonkajärven ja Vieremän sekä Pielaveden kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimii Ylä-Savon ympäristölautakunta.

Ympäristölautakunnan tehtävänä on:

1. Huolehtia lautakunnan hoidettavaksi laissa tai sen nojalla säädetyistä tai määrätyistä tehtävistä
2. Huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelun suunnittelusta ja kehittämisestä
3. Huolehtia ympäristön tilan seurannasta sekä siihen liittyvistä selvityksistä ja tutkimuksista
4. Osallistua kunnassa tarvittavan ympäristönsuojelua koskevan ohjauksen ja neuvonnan järjestämiseen
5. Antaa lausuntoja sekä tehdä esityksiä ja aloitteita ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista muille viranomaisille
6. Huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelua koskevasta tiedottamisesta, valistuksesta ja koulutuksesta kunnassa
7. Edistää kunnan yhteistyötä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa ympäristönsuojeluasioissa

Toimintasuunnitelma

Ympäristönsuojelun painopistealueet vuodelle 2025 ovat:

- määräaikaistarkastusten suorittaminen valvontaohjelman mukaisesti
- maa- ja kiviaineslupien käsittely ja valvonta
- yritysten jätehuoltoselvitysten jatkaminen

- Ylä-Savon ja Pohjois-Savon ilmastohankkeisiin osallistuminen

Ympäristönsuojelun kustannukset jaetaan kuntien asukaslukujen mukaisessa suhteessa. Toimintamenot koostuvat pääosin henkilöstömenoista – vastuualueella on viisi vakinaista viranhaltijaa. Vuoden 2025 loppuun saakka on lisäksi yksi määräaikainen viranhaltija.

Vuodelle 2025 ympäristönsuojelussa ei ole investointitarpeita. Toimintatuottoja arvioidaan kertyvän lupa-, ilmoitus-, rekisteröinti- ja valvontamaksuista 115 000 euroa. Lisäksi tuottoihin kirjataan kuntien maksuosuudet. Vireille tulevien asioiden määrää on ennakolta vaikea arvioida, joten tuottojen kertymä vaihtelee vuosittain.

Olennaiset muutokset

Toimintaan ei ole tulossa suuria muutoksia. Mahdollisesti on tulossa vuonna 2025 voimaan vesihuoltolain muutos, jolla on vaikutusta viemäriin liittymisvelvollisuuteen ja vapautushakemusten käsittelyn maksullisuuteen. Jätehuollossa on tullut muutoksia mm. biojätteiden käsittelyyn, mikä edellyttäisi valvonnan kohdentamista myös kompostoinnin toteuttamiseen, mutta tähän ei ole riittävästi henkilöstöresurssia – valvontaa tehdään tapauskohtaisen harkinnan perusteella. Ympäristönsuojelumääräykset tulisi päivittää, koska nykyiset määräykset ovat vuodelta 2012.